

Pactionem de quota litis facere lege prohibetur.

Legis tenor.

Non obligare in conscientia; quia in tresumptione fundatur.

Urgetur ex eo quod pactio ex natura sua est licita.

Et ex sententia alicuius circa pactioem in re alia extra litē.

Non esse obligationem restitutionis.

Non licere litiganti alterius informationes surripere; nisi surripuerit alterius.

Et Aduocatum non posse illis vti, qui sentiant: sicut neq; Amanuensis.

quæ in Indiis possunt frequentius euenire. Sit ergo

Primum. An si Aduocatus pactum ineat cum litigante, si vincat in lite, de quota illius, aut præmio alio speciali; eo accepto ad restitutionem teneatur. Pro quo est Lex 8. Titul. 16. Lib. 2. noue Compilat. in qua id prohibetur verbis illis: Mandamos que ningún Abogado pueda hacer partido; ni iguala con la parte, que le de cierta cantidad, ni otra alguna, por razon de la victoria del pleito. Sic lex: in qua iguala idem est, quod pactio, seu conuentio, & non solum eam vetat; sed potentiam tollit, vnde & domini videtur translationem impedire, & est conformis L. Si quis. C. de postulat. & L. 14. Titul. 6. Part. 3. & aliis. Quarum ratio est: quia pactione positâ, Aduocati per jus & nefas victoriam procurabunt; quod non ita contingit in salario, quod siue vincant siue vincantur, sunt similiter accepturi. Videtur ergo hoc prorsus illicitum, & ita censent Auctores, quos adducunt, & sequuntur P. Sancius Dub. 49. citato & P. Fragosus num. 257. & cap. 7. etiam citato Dub. 9. vbi plures alios Auctores adducit. Sed certè cum lex in adductâ præsumptione fundatur, eâ cessante non videtur obligare, iuxta communem doctrinam de legibus in præsumptione fundatis.

215. Cum aliâ pactio talis ex natura sua nullam habeat iniquitatem, vnde seclusâ lege stare illa posset, sicut quæuis alia, ratione cuius pars aliqua adiuuanti in negotio designatur. Et ita tenet Cardinalis Toletus Lib. 5. Cap. 60. in fine. P. Hurtadus Disput. 5. de iudicio forensi, Difficult. 4. Si quis certè Factorem, quem vocant, constitueret, vt rem ita curaret, promissâ parte, id esset omnino licitum, & passim ita euenit: ergo & pariter facere posset Aduocatus. Accedit doctrina Baldi, & Angeli apud P. Fragosum dicentium, Aduocatum posse pacisci de aliâ re sibi dandâ, super quâ non litigatur, nec fit ex petitis; quod & ipse Pater videtur complecti. Et Bonacina num. 10. quando non est lege interdictum. Quis autem non videat vtriusque eandem esse rationem? Quod benè admonet P. Sancius citato Dub. 9. num. 6. & ita negat cum aliis, quos adducit: stante autem rigore prædictæ prohibitionis, & quod pactio iniqua sit, acceptaque re promissâ, non esse obligationem restitutionis benè cum Couarruua, Nauarro, & P. Henriquez ostendit P. Sancius, quia lex pactionem irritat, non acceptionem; & domini translationem non tollit, quod cum valde odiosum sit, exprimi debuisset.

216. Secundum. An liceat litiganti alterius informationes surripere, vt Aduocato illis vti. P. Sancius Lib. 3. citatâ Dub. 44. benè ostendit primum esse prorsus illicitum nisi par pari reddatur, & ei qui informationes colligantis subripuit, quæ illius sunt, ab alio surripiantur. Quem sequitur Diana Parte 11. Tractat. 7. Resolut. 20. vbi & adducit Cardinalem Lugo, & addit idem esse de Aduocato quoad vsum: quod scilicet, quando litigans non potest prædictas informationes capere, neque Aduocatus potest illas recipere, neque Amanuensis illas scribere; quia licet studium Aduocati, & actio scribendi sint res indifferentes; at litigans vult illis abuti contra iustitiam. Immo neque in dubio an litigans peccauerit ca-

piendo illas, poterunt Aduocatus & Amanuensis prædicta facere, quia rarissime contingit id non fieri contra iustitiam: quod si aliud constaret, secus dicendum. Sed hæc ita videntur intelligenda, si informationes subreptæ non sint colliganti reddendæ; si enim reddendæ sint, in eo quod ab Aduocato videantur, & ab Amanuensi scribantur, non apparet graue peccatum: ex tali enim visione, & scriptione tantum habetur anticipata quædam earum notitia; quidquid enim in eis continetur, ab Aduocato colligantis est tandem allegandum, & ita etiam ab Aduocato sciendum partis aduersæ; in anticipationem autem suppositâ subreptione, grauis esse iniuria nequit. Si dicas ex hoc sequi surripere illas posse, cum ex eo tantum habeatur anticipata notitia, neganda est sequela; quia informationes illæ sunt aliquid colligantis, & prætio æstimabile. Vnde eo inuito nequeunt contractari. Suppositâ autem ablatione, non est propterea omnis vsus lethaliter iniquus, iuxta dicta num. 208. Et si surripiat quis speculum, & post subreptum illud se in eo semel iterumque intuitus fuerit, grauius non delinquit; aut si etiam legat in libro per iniuriam ablato, & sic in aliis; quia in illis non est considerabilis iniustitia suppositâ subreptione.

217. Quando autem dubium occurrit, de quo citatus Auctor; non est certa illius resolutio, licet sit probabilis, tum quia non debet ad se sinistre de suo cliente iudicare, vt furem arbitretur, qui & fortè bonâ agere fide potuit: tum quia ægrè fert informationes non videri, & nimis scrupulosus reputabitur: ex quo fieri poterit, vt in officio aduocationis à paucis conquiratur. Cum talibus autem incommodis actioni ex se indifferenti cooperari potest, iuxta receptam multorum opinionem, de qua Titul. 1. Cap. 14. §. 4. & quam firmat ipse P. Sancius Tomo 1. operis moralis, lib. 1. cap. 7. & specialiter de dubio agens num. 17. sufficere ait aliqualem causam; minorem autem, quam cum abusus est certus; & hic est casus, in quo sumus, vnde absolute nobis tanti Doctoris auctoritas suffragatur.

218. Tertium. An teneantur pauperibus patrocinari. Communis resolutio est teneri, pro quâ videri potest P. Sancius citato Cap. 7. Dub. 1. Pater Gaspar Hurtadus Disput. 5. de iudicio forensi, Difficult. 5. & Bonacina num. 2. Quod quidem pro Indiis specialiter obseruandum, si grauius indigeant, quamuis illi specialem habeant Protectorem. Aduertit autem Pater Sancius ex communis doctrinâ de obligantē subuenire pauperi grauius indigenti, quando non est superfluum statûs; quod ad subueniendum grauius indigenti non teneatur Aduocatus ab illis negotiis se expedire, vel illud tempus consumere, quibus ad alendum se & familiam eget, quia illud non videtur superfluum. Quod & tradunt Syluester, & Sotus apud eundem, & alii citati: quod quidem respectu Indorum contingere nequit, quia eorum negotia facile expediri possunt. Addendumque non vicumque patrocinari debere, & moras trahendo sibi de obligationis impletione blandiri, sed eodem modo, ac si salarium esset reddendum, quando id negotium exigit, obligante charitate ad omne id quod iustitia Aduocatum obligaret. Si tamen ex incuriâ lis periret, non

scribere; etiam in dubio circa modum captionis.

Non apparet in eo graue peccatum ostenditur.

Circa dubium prædictum conuaria resolutio.

Actioni indifferenti se vt cooperari possit.

Aduocati teneri pauperibus patrocinari, & Indiis propriè.

Exceptio propria indigentia.

Respectu Indorum illam non habere locum.

Si lis ex incuriâ non

pereat, non esse obligationem restitutionis.

Quid de casu ab Auditoribus adducto.

Munera Auditoribus dare non posse.

Grauius delinquere circa salarii pactionem.

Pretium verum vnde iustum censendum.

Ratio circa quotam litem vt illis prohibeatur.

non esset obligatio ad restitutionem iuxta communem doctrinam, nisi volente alio patrocinari ipse ad se patrocinium aduocasset; tunc enim esset causa damni ex iustitiæ violatione. Quemadmodum si volente aliquo eleemosynam dare, alius illum prohiberet dicendo se maiorem daturum, & postea non daret, ad restitutionem teneretur compensato valore eleemosynæ, quam per promissionem à se faciendam impediuit. Casus etiam ille à citatis Doctoribus adductus, videtur Metaphysicus, numquam enim tempus deerit ad subueniendum pauperi, si Aduocatus velit. Cuius euidentis argumentum erit, nam si alius litigator accedat, aduocationis laborem pretio exhibito compensaturus, pro eo tempus commodum conquiretur, & tamen ibi obligatio nulla est, sed cupiditatis impulsus; ergo dum ad charitatis opus deesse dicitur, charitatis ipsius defectus est, cuius debent spatia dilatari. Omitto alia quia communia omnibus, & pro opinionibus quas sequi debent, ac salario, quod iuste retinere possunt videatur P. Fragosus.

DE PROCURATORIBVS.

219. VT non numerentur inter Audientiarum ministros, eadem est, quæ de Aduocatis, ratio, de quibus pauca, quæ ad Indicos spectant, discutienda occurrunt, aut simpliciter proponenda.

In primis munera largiri Auditoribus, sicut Relatores, & Aduocati, indirectè tamen, quatenus Auditoribus, interdicitur acceptio. Pro quo vide num. 200.

Deinde grauius delinquant in salarii pactione; cum enim duplum Aduocatis, quam ipsis tribuatur, & ipsi soleant de tali quantitate pacisci, in eâ excedere solent, vnde grauentur immodicè litigantes, & inuiti annunt, & ita est inuoluntaria contributio, & cum onere restitutionis; venduntur equidem ista vltra marinarum mercium ritu, quibus vnusquisque pro libito pretium assignat, iuxta Doctorum quorundam opinionem. Quis autem non videat iniquum esse talem modum venditionis? Pretium rerum, quod neque ex lege neque ex communi æstimatione taxatum est, iuxta intelligentium arbitrium omnibus consideratis debet designari, & non venditoris relinqui voluntati, vt benè ex Nauarro, & aliis explicat P. Lessius lib. 2. Cap. 15. num. 16. ergo & Procuratoris industria: & ita non eius immoderata cupidini relinquendum: & sic in terminis tenet Bonacina cum aliis quos adducit. num. 9. & ante eum Cardinalis Toletus lib. 5. Cap. 60. num. 4. & Cap. 62. num. 2. ac post vtrumque Pater Hurtadus disputat 5. de iudicio forensi difficultate 4.

220. Item quæ dicta sunt de Aduocatis quoad quotam litem, aut aliud quid; similiter est de Procuratoribus dicendum. Constat, quia leges pariter de illis loquuntur. Videndus P. Sancius Tomo 2. Conciliorum lib. 6. Cap. 7. num. 4. & seq. Id tamen addendum, in Procuratoribus minus videri periculi, & ita minus obligari: quia cum ipsi peritiam legum non habeant, nec sciant varios modos eludendi textus, qui pro parte

contrariâ allegari possunt, non est periculum, vt per fas, & nefas victoriam prætentant, sed occasio tantum sollicitudinis peculiaris. Certè si causa esset in fauorem Indorum, pro quibus pauci ex Ministris solliciti comperiuntur, non videretur penitus improbandum; si pactio de re esset moderata, & Indi non essent adeo pauperes, vt adiuuare eos Procurator, sicut de Aduocato est dictum, teneretur. Quo euentu; obtentâ pro Indo victoriâ, non esset ad aliquid reddendum obligatus; quia Procurator debuit auxiliari, & pactio voluntaria omnino non fuit, sed redemptio vexationis.

221. Præterea. Quia Indorum lites non solent magnam Aduocatorum peritiam requirere, sicut & aliæ nonnumquam aliorum, & ita suppleri per expertos Procuratores potest: dubium inde oritur, an possit Procurator salarium etiam Aduocati accipere? & quia petitiones Aduocati subscriptionem habere debent, an debito satisfaciatur, si aliquid illi pro subscriptione tribuat, sibi reliquo reſeruato. Quod negant Cardinalis Toletus lib. 6. Cap. 62. num. 2. & P. Reginaldus lib. 25. num. 680. obligationem restitutionis afferentes. Sed Bonacina num. 25. contrarium sentit; & cum eo Pater Dicastillus Lib. 2. de Iustitia. Tract. 1. Diss. 9. numer. 134. qui & de Notario idem asserit, quia illud videtur lucrum industriae, per quod nulli fit iniuria, si Procurator omnino sufficiens sit: secus autem iudicatur, si consilia non ita erudita conficiat, incio vel reluctante cliente, qui ea ab Aduocato veller proprio Marte elaborata. Vel quando Procurator non est tanta dignitatis & scientiæ vt tantum stipendium mereatur. Videtur dicendum, quod si victoria in lite habeatur, præsumi facile potest clientem non esse inuitum de lucro illo industriae Procuratoris adscripto, cui & cessit Aduocatus. Si autem victoria comparata non sit, restituendum quod Aduocati labori respondebat: quia tunc præsumi nequit voluntarium esse clientem, qui causam suam malè agitam arbitrabitur, & ideo victoriam non adeptam. Quod si id nesciat, eodem est modo præsumendum: quia si sciret, ita & quidem magno cum fundamento, iudicare: quia si Aduocati accessisset studium, ius Clientis magis forsitan fundatum deprehenderet. Vnde & grauius peccat sic subscribens in negotio graui, & studium speciale requirente; teneturque ad restitutionem damnorum, quia verè officium Aduocati suscipit dum subscribit, & Aduocatus de damno tenetur & defectu diligentia, Cardinalis Toletus Cap. 60. numer. 3. & Bonacina num. 3.

222. Circa Notarios autem minor est difficultas, quando scilicet Procurator per se ipsum instrumenta conficit, & ea facit à Notario subscribi, stipendij portione tributa; tunc enim si litem perdat, nequit huiusmodi lucrandi industria imputari cum talia scripta nihil minus habeant. Nihilominus id negant Cardin. Toletus, & P. Reginaldus supra, existimantes idem esse, quod de Aduocato dicendum, sed ex alio fundamento; quia scilicet illis debetur suorum laborum pretium: cum enim acceptum sit, vt daretur illis, dummodò non datur, eis fit iniuria, & ita restitutio non facienda Clienti, sed prædictis.

vt licet circa Indos possit.

An possit Aduocati salarium capere, si eius suppleat, quia & ipse peritus, industriae

Duplex sententia opposita.

Resolutio distributio con-grua.

Aduocatus vt peccat subscribendo.

An Procurator possit instrumenta conficere, & suscipere, & stipendium capere, parte ali-quâ Notario pro subscriptione tributa.